

Faktisk.

Hvem trollet Innlandet?

Metoderapport
Data-SKUP 2026

Navn på prosjekt:

Hvem trollet Innlandet?

Redaksjonene bak prosjektet:

Gudbrandsdølen Dagningen (GD) og Faktisk.

Publiseringstidspunkt:

26. mars 2026 til 9. april 2026.

Innsendere:

Silje Førund (Faktisk), Svenn Arne Lie (GD), Maria Mikkelsen (Faktisk) og Ole Martin Sjetne (GD).

Takk til:

Nicolai Delebeek (journalist i Faktisk), Ina Lindin (journalist i Faktisk), Kaja Garmann Lønne (journalist i Faktisk), Anne Marie Løkken (nyhetsredaktør i GD), Olav Østrem (nyhetsredaktør i Faktisk), Tom Martin Hartviksen (ansvarlig redaktør i GD) og Runa Victoria Engen (ansvarlig redaktør i Faktisk).

Forsidegrafikk:

Stian Bråthen (Faktisk).

Stipendstøtte:

Prosjektet er støttet av Pressens faglitteraturfond.

Kontakt:

Silje Førund. E-post: silje@faktisk.no. Telefon: 934 93 804.

Innhold

1	Innledning: Slik kom arbeidet i gang	2
2	Metode	2
2.1	Sikring av spor og skraping på Facebook	3
2.2	Bildeverifisering	3
2.3	Ansiktsgjenkjenning	4
2.4	Profil- og personverifisering	4
2.5	Tekstverifisering	5
2.6	Språkmodeller som researchverktøy	5
2.7	OSINT-oppslagsverktøy: Digitale alias og identitetsspor	6
2.8	Etisk hacker, datalekkasjer og kompromitterte databaser	6
2.9	Analyse med NotebookLM og språkmodell-prosjekter	7
2.10	Alternativ skraping: «Skjermopptak + språkmodell-metoden»	7
2.11	Kartlegging av medlemmene	7
3	Dette er nytt: Funn dokumentert i «Hvem trollet Innlandet?»	8
4	Etiske vurderinger	9
5	Motstand og spesielle erfaringer	10
6	Presentasjonsgrep og organisering av arbeidet	10
7	Reaksjoner og konsekvenser	11
	Vedlegg 1: Episodeoversikt og lenker til podkastepisodene	12
	Vedlegg 2: Artikkelloversikt	13

1 Innledning: Slik kom arbeidet i gang

Høsten 2024. Det koker i Innlandet. I den vesle bygda Lom, nord i Gudbrandsdalen, er stemninga elektrisk. Folk er sinte. Politikerne hører ikke på dem.

Flere hundre skoleplasser skal legges ned. Fylkeskommunen mener det ikke kommer til å være nok elever der i framtida. Lom og andre små lokalsamfunn i Innlandet frykter at skolenedleggelsene vil være kroken på døra for bygdene.

Midt i kaoset dukker det opp en mulighet. Ei Facebook-gruppe. På rekordtid strømmer flere tusen medlemmer til. Et ekte brennende grasroteengasjement. I hvert fall ser det slik ut. For hvem er det egentlig som skjuler seg bak gruppa på Facebook?

Sånn starter podkasten «Hvem trollet Innlandet?».

Og akkurat sånn startet også arbeidet vårt med det som skulle bli en undersøkende podkast i fem episoder, laget i et samarbeid mellom lokalavisa Gudbrandsdølen Dagningen (GD) og Faktisk.

Da journalistene i GD fikk høre om Facebook-gruppa som engasjerte seg mot skolenedleggelsene, ville vi skrive en artikkel om hvordan vanlige folk engasjerte seg og tok til orde mot fylkespolitikere. Men så var det noe som skurret. Hvem var egentlig de to administratorene, Geir H. Frydenlund og Jan Pedersen? De så ut som to vanlige norske menn på rundt 60 år, men hvorfor fant vi ingen spor av dem utenfor Facebook? Hvorfor ville de ikke la seg intervju? Var de i det hele tatt ekte personer?

Samarbeidet startet med en telefon fra GD: Kunne Faktisk hjelpe med å finne ut hvem Geir og Jan var? Vi ante ikke at det skulle bli et stort graveprosjekt. Men jakten førte oss til noe langt større, og det ble klart at Facebook-gruppa var noe helt annet enn et lokalt grasrotopprør.

2 Metode

Kjernen i dette prosjektet har vært digital kildejakt: systematisk verifisering av profiler, bilder, identiteter, nettverk og digitale spor. Parallelt ringte, møtte og snakket vi med mellom 30 og 40 kilder. Vi har sendt innsynskrav, intervjuet fagfolk og banket på hos dem som ikke ville intervjues.

Gravearbeidet i dette prosjektet kombinerer klassisk journalistisk kildearbeid med OSINT, verifiseringsmetoder, skraping, KI-assistert analyse og manuell nettverkskartlegging. Metoden handler om å vite hvilke digitale spor som kan finnes, hvor de kan finnes, hvordan ulike spor kan kobles sammen og hvordan hvert funn kan verifiseres.

Det ene digitale sporet ledet til det neste og endret gradvis hva vi undersøkte. Facebook-gruppa ledet til et nettverk av profiler og grupper, videre til et skjult norsk marked for kjøp og salg av Facebook-grupper. Derfra ledet sporene videre til hvordan Facebook-grupper kan bygges opp, selges og brukes til politisk påvirkning: Pro-russiske profiler og narrativer hadde tatt over en Facebook-gruppe som egentlig skulle handle om skoler i Innlandet. Hvem var det som sto bak?

2.1 Sikring av spor og skraping på Facebook

Morgenen etter telefonen fra GD gikk Faktisk i gang med å sikre spor. Det skulle vise seg å bli vanskelig å gjøre strukturert og systematisk. Men da vi endelig fikk det til, dannet det grunnmuren for hele prosjektet.

Profiler og grupper i sosiale medier kan forsvinne like raskt som de dukker opp, så det gjaldt å dokumentere så mye som mulig så fort som mulig. Vi jobbet ut fra at profiler kunne skifte navn, innlegg kunne slettes og hele kontoer kunne forsvinne mens vi undersøkte dem. Flere ganger underveis skjedde nettopp dette. Å hente ut offentlig innhold fra Facebook har blitt vanskeligere etter at Meta avvirket CrowdTangle, verktøyet med API som journalister, forskere og faktasjekkere tidligere kunne bruke for å hente ut innhold fra Facebook. Men det er ikke umulig. Litt research viste at Apify, en plattform med en rekke tredjepartsskrapere, kunne være løsningen.

Vi ønsket å skrape mest mulig informasjon fra Facebook-gruppa mot skolenedleggelsene i Innlandet. For å gjøre det brukte vi flere Apify-skrapere. Vi måtte teste en rekke skrapere før vi fikk komplette datasett. Flere feilet gjentatte ganger, og resultatene måtte kontrolleres manuelt mot Facebook. Til slutt fikk vi lastet ned både medlemslista og alle innleggene, med tidspunkt og avsender, som CSV-filer. Vi gjentok skrapingen flere ganger over tid, ettersom medlemslista og innholdet endret seg. Dataene ga oss nye innganger til den journalistiske jakten: Hvem dukket opp i Facebook-gruppa først? Hvilke profiler gikk igjen? Hvem inviterte hvem? Og hvilke kontoer drev aktiviteten?

Kommentarfeltene lot seg ikke skrape med Apify, og skrapingen ellers var ustabil. Derfor tok vi systematisk skjermbilder og skjermopptak og lastet ned bilder. Materialet ble lagret i delte Google-disk-mapper og fungerte både som backup og som grunnlag for en alternativ «skrape-metode».

Så startet jakten på de to hovedadministratorene, Geir og Jan. Verifiseringen besto av å kombinere en rekke uavhengige spor: bilder, ansikter, navn, registre, e-postadresser, brukernavn, historiske kontoer og lekkede data.

2.2 Bildeverifisering

Vi begynte med å verifisere profilbildene av Geir og Jan. Ingen av bildene førte til treff i søkemotorene Google, Yandex og Bing. Bildet av Geir H. Frydenlund viste en

tilsynelatende helt alminnelig norsk mann på rundt 60 år, uten umiddelbart synlige tegn til å være KI-generert. Bildet av Jan Pedersen hadde flere typiske trekk som kjennetegnet en del KI-genererte bilder i 2024 og 2025: et glossy, nærmest retusjert uttrykk, unaturlig perfekte detaljer og landskap med et tegneserieaktig preg.

Den tekniske verifiseringer gjorde vi ved å bruke flere verktøy for bildeverifisering, blant annet InVID-WeVerify, MeVer Image Verification Assistant og Forensically, i tillegg til KI-detektoren Hive Moderation. Manuelt verifiserte vi bildene del for del og noterte avvik som brillestenger som forsvant inn i huden, uklare bakgrunner og sømmer som ikke stemte. Bildene ble klassifisert til å ha «klare tegn» på manipulasjon, «flere tegn», «enkelte tegn» eller «ingen tegn». Flere enn fem unike indikasjoner på manipulasjon og ingen indikasjoner på at bildet var ekte, definerte vi som tilstrekkelig for å si at bildet hadde «klare tegn» på manipulasjon. Selv om bildene av Geir og Jan var veldig forskjellige, konkluderte vi med at de begge var manipulert.

Da det utover i prosjektet ble tydelig at Geir og Jan var en del av et større nettverk, verifiserte vi også en rekke andre profilbilder. Vi oppdaget et mønster: Flere av profilbildene stammet fra en tjeneste som har spesialisert seg på å generere KI-portretter som ser svært naturtro ut.

2.3 Ansiktsgjenkjenning

Bildeverifiseringer kunne si noe om bildene var manipulerte, men ikke hvem personene kunne være. I arbeidet med å verifisere personene bak profilene brukte vi ansiktsgjenkjenningsverktøyene PimEyes, FaceCheck.ID og Search4Faces. Vår erfaring er at PimEyes i skrivende stund er det mest treffsikre av disse, men vi brukte de to andre som supplement fordi verktøyene søker i ulike bildedatabaser og derfor kan gi ulike treff.

Ingen av de tre verktøyene ga treff. Manglende treff er ikke i seg selv bevis på at en profil er falsk, men inngikk som én av flere indikatorer. Vi brukte også verktøyene på flere ekte personer i nettverket, og fikk flere ledetråder.

2.4 Profil- og personverifisering

Vår «hovedmann» var Geir H. Frydenlund, som hadde opprettet Facebook-gruppa og var den klart mest aktive administratoren. Det finnes en håndfull menn i Norge som heter Geir Frydenlund, men ingen av dem med et mellomnavn som begynte på bokstaven H. Vi fant ham verken med journalisttilgang i Folkeregisteret, i Brønnøysundregistrene, eiendomsregisteret i Infotorg eller i Digipost. I Facebook-bioen sin hadde han oppgitt å ha studert ved universitetet i Ås, men en innsynsbegjæring viste ingen tegn til at noen med det navnet noen gang hadde studert der.

Vi ringte også Frydenlund-familier flere steder i Norge, uten å finne noen som kjente til en Geir H. Frydenlund. Et viktig prinsipp var å lete både etter spor som støttet og spor som kunne avkrefte hypotesen vår. At vi ikke fant Geir H. Frydenlund i ett register, beviste ingenting. Men når navn, bilde, studiebakgrunn, bosted og familieopplysninger hver for seg ikke lot seg verifisere, begynte summen av de negative funnene å få journalistisk betydning.

Men vi var fortsatt ikke helt sikre: En av kildene våre mente å ha møtt Geir H. Frydenlund. Fantes han likevel? Eller var det en og samme person som sto bak flere av profilene?

2.5 Tekstverifisering

De sentrale profilene hadde publisert store mengder tekst i innlegg, kommentarfelt og på Messenger. Til sammen satt vi på flere hundre tekstutdrag som vi samlet i et Google-regneark og sorterte etter profil og publiseringssted.

Ved hjelp av metoder fra forensisk lingvistikk undersøkte vi blant annet ordvalg, grammatikk, tegnsetting, stavfeil, setningsbygning og funksjonsord. Vi baserte ingen vurderinger på enkeltstående språklige trekk, men så etter mønstre som gikk igjen på tvers av større tekstmengder og flere indikatorer. Vi fant flere språklige likheter mellom noen av profilene, men ikke nok til å konkludere med felles forfatter. Det vi kunne si sikrere, var at analysen tydet på at tekstene var skrevet av personer med norsk som morsmål.

Vi undersøkte også om tekstene kunne være KI-genererte ved å gjøre teknisk verifisering med Google SynthID, Pangram.com og Ekte.ai og manuell verifisering med metodene fra forensisk lingvistikk. Den samlede vurderingen ga ikke indikasjoner på KI-generering og tydet på at tekstene i all hovedsak var skrevet av mennesker.

2.6 Språkmodeller som researchverktøy

Mye av researchen dreide seg om å finne profiler, grupper og sider på en Facebook-plattform som gir få muligheter for systematiske søk. For å finne grupper, sider og profiler brukte vi en kombinasjon av tradisjonelle avanserte Google-søk på for eksempel «site:facebook.com/groups» og spørringer i språkmodellene Gemini og ChatGPT.

Vi opplevde at språkmodellene i flere tilfeller fant og lenket til langt mer informasjon enn vi klarte å finne med avansert googling. Allerede tidlig i prosjektet så vi hvor nyttig språkmodellene kunne være. Avanserte Google-søk på profilen Geir H. Frydenlund hadde ikke gitt treff, men gjennom ChatGPT-spørringer fant vi en eldre versjon av en Facebook-profil, som viste at profilen hadde endret navn på Facebook. Vi fant også en Dagbladet-artikkel der personen bak profilen Geir H. Frydenlund var

intervjuet. Dagbladet-artikkelen som Google ikke hadde indeksert, ble et viktig spor videre i jakten.

Kombinasjonen av å søke avansert i Google og bruke språkmodellene i researchen ga oss en god oversikt over hva som åpent fantes av informasjon om profiler, grupper og ekte personer tilknyttet nettverket.

2.7 OSINT-oppslagsverktøy: Digitale alias og identitetsspor

For å grave enda et hakk dypere i profil- og personverifiseringen, brukte vi flere oppslagsverktøy som kan koble digitale identifikatorer til andre spor på nettet.

Vi brukte tre forskjellige OSINT-oppslagsverktøy: OSINT Industries, Epieos og Maignet. Verktøyene lot oss søke på blant annet e-postadresser, brukernavn og andre kjente identifikatorer. Vi brukte tre forskjellige verktøy fordi de har ulike datasett, og derfor kan hvert av verktøyene gi unike treff som de andre ikke gir. Målet var å finne nye innganger til identitetene bak profilene: en gammel konto, et annet brukernavn, en e-postadresse brukt et annet sted eller andre digitale forbindelser som kunne føre oss videre.

Verktøyene ga oss et klarere bilde av profilene og flere sosiale medier-kontoer, Google-kontoer og e-postadresser knyttet til dem. Etter de tre første episodene kom det tips om fornavnet på en mann som kunne stå bak flere av profilene. Ved hjelp av OSINT-oppslag koblet vi fornavnet til profiler, e-postadresser og telefonnummer, og fant etternavnet som gjorde at vi kunne identifisere mannen som vi møter og intervjuer i femte episode av podkasten. Han er en av flere nordmenn som selger Facebook-grupper.

2.8 Etisk hacker, datalekkasjer og kompromitterte databaser

Selv om vi hadde funnet en av personene som drev med salg av Facebook-grupper, så var det fortsatt flere av de sentrale profilene vi ikke kjente identiteten til.

Enkelte profiler hadde vært aktive i flere år, publisert store mengder rasistisk og sexistisk innhold, drevet grupper og kommunisert med andre, uten at digitale spor avslørte identiteten. Da vi følte at vi hadde prøvd det meste, engasjerte vi en etisk hacker i forsøk på å identifisere flere. Heller ikke han fant dem.

Vi bestemte oss for også å undersøke om profilene hadde etterlatt seg spor i lekkede og kompromitterte data, ikke bare i åpne kilder. Darkside fra District 4 Labs er et søkbart arkiv over kompromitterte data fra blant annet datalekkasjer, hackede databaser og såkalte stealer logs. Fordi analysene våre hadde identifisert koblinger til pro-russiske profiler, undersøkte vi også det lekkede Pravfond-materialet som Faktisk har tilgang til. Materialet består av dokumenter fra den russiske statsstøttede stiftelsen Pravfond. Det var en «long shot». Vi fant ingenting i dokumentene som pekte mot profiler og personer i sakskomplekset vårt. Vi måtte innse at vi kanskje

ikke kom til å finne identitetene bak alle profilene vi jaktet på. Vi måtte løfte blikket fra dataskjermene.

Bakgrunnsamtaler med flere kilder som driver en rekke Facebook-grupper ble øyeåpneren vi trengte og som fikk oss til å se at vi kanskje hadde jaktet oss blinde på *hvem*. Kanskje var det viktigste spørsmålet *hvorfor*?

2.9 Analyse med NotebookLM og språkmodell-prosjekter

Gradvis endret undersøkelsen karakter. Vi jaktet ikke lenger bare på identiteten bak enkeltprofiler, men på mønstre mellom profiler, grupper, administratorrettigheter, medlemskap, publiseringer og politiske forbindelser.

For å strukturere materialet, sammenligne opplysninger, finne mønstre og avvik og teste hypoteser brukte vi NotebookLM og prosjektfunksjonen i ChatGPT. Vi lastet opp CSV-filen med navn på alle som ble medlemmer første uke i begge verktøyene, sammenlignet resultatene og kontrollerte alle funn manuelt. Deretter gjorde vi det samme med Valgdirektoratets kandidatlistene fra tidligere stortings- og lokalvalg for å lete etter medlemmer med partipolitisk tilknytning.

2.10 Alternativ skraping: «Skjermopptak + språkmodell-metoden»

Da Facebook-skrapingen ble stadig mer ustabil og profiler og grupper forsvant eller slettet innhold, kom ideen om en alternativ skrapemetode. Språkmodellene hadde løst flere oppgaver i prosjekter, kanskje kunne de også hjelpe oss her? Vi delte utvalgte skjermopptak vi hadde tatt som backup med ChatGPT og ba språkmodellen systematisere profilnavn, bio, venner og innlegg i CSV-filer. I opptak der vi hadde tatt oss tid til å åpne «vis alle kommentarer» og «vis alle likerklipp», kunne vi også kartlegge hvem som hadde kommentert og likt innlegg.

Metoden krevde altså verken API-tilgang eller programmering, og vi kunne enkelt bruke den i andre deler av prosjektet, som da vi ønsket å få oversikt over innhold fra forum for kjøp og salg av Facebook-grupper. Det gjorde at vi kunne dokumentere på en tryggere og mer effektiv måte hvor mange innlegg som fantes om norske Facebook-grupper eller om politiske grupper.

2.11 Kartlegging av medlemmene

Den skrapede medlemslista ga oss navn, profil-lenker, tidspunkt for innmelding og enkelte opplysninger fra profilene, som bosted og bio. Det gjorde det mulig å gjøre en systematisk analyse av hvem som faktisk hadde kommet inn i Facebook-gruppa, når de kom inn og hvem som hadde rekruttert dem.

Før vi startet analysen, etablerte vi en metodikk for hvordan profilene skulle klassifiseres. Når vi vurderte om en profil hadde tegn til å være falsk, så vi blant annet på kombinasjoner av aktivitet, presentasjon, bilder, nettverk, innhold og om opplysninger om identiteten lot seg verifisere. Klassifiseringene var indikasjoner, aldri

konklusjoner. Mye av dette arbeidet ble gjort manuelt, og det innebar å gå systematisk gjennom rundt 900 profiler. Det var tidkrevende, men likevel verdt det, mener vi. Ikke minst fordi det gjorde at vi oppdaget flere nye mønstre og måter å undersøke profilene på. Blant annet så vi at profiler som lignet dukket opp i klynger. Det gjaldt ikke minst de pro-russiske profilene.

For å kunne si noe om hvor mange profiler som hadde tegn til å være pro-russiske, lette vi etter indikasjoner. For å bli klassifisert som pro-russisk måtte profilen ha minst to tydelige pro-russiske uttrykk, for eksempel bruk av russisk flagg kombinert med innlegg som forsvarte Russlands krigføring, hyllet Putin eller Sovjetunionen eller på andre måter uttrykte tydelig støtte til Russland. Profiler med ett enkelt tegn eller med flere svakere tegn ble klassifisert som «mulig pro-russisk». Kritik av norsk pengebruk i Ukraina var alene ikke nok til å bli klassifisert som pro-russisk.

Noe av grunnsorteringen kunne automatiseres, fordi navn, bosted og bio lå strukturert i CSV-filen fra skrapingen. Det gjorde for eksempel at vi kunne bruke språkmodellene til å flagge profiler som selv oppga at de bodde i andre land eller hadde andre opplysninger som gjorde dem relevante for videre kontroll.

3 Dette er nytt: Funn dokumentert i «Hvem trollet Innlandet?»

Facebook-gruppa GD og Faktisk har undersøkt i dette prosjektet framsto som et spontant og ekte grasrotopprør mot skolenedleggelsene i Innlandet. Ved å følge digitale spor fra profil til profil og systematisk koble sammen funn fra åpne kilder, registre, skrapede data og manuelle verifiseringer kunne vi dokumentere at gruppa i realiteten var noe helt annet. Det foregår et usynlig spill i feeden vår. Det vi tror er et speilbilde av virkeligheten, kan enkelt manipuleres. Mange av elementene vi ser i sosiale medier og oppfatter som ekte engasjement, kan være solgt og kjøpt. Enten av noen som vil tjene penger, eller av noen som ønsker å påvirke oss i det skjulte.

- Vi verifiserte at Facebook-profiler med falske identiteter og manipulererte profilbilder opprettet og administrerte gruppa. Analyser av innholdet vi skrapte viste hvordan Facebook-gruppa raskt sluttet å handle om skole og i stedet ble fylt med storpolitikk, angrep på Arbeiderpartiet, EU og Ukraina og russiskvennlig innhold.
- Ved å analysere skrapet Facebook-innhold fant vi et nettverk av minst 13 Facebook-profiler. Fire av de mest sentrale profilene hadde opprettet minst 31 Facebook-grupper. Analysene dokumenterte hvordan de 13 profilene bygget grupper og skapte inntrykk av ekte engasjement ved å rekruttere medlemmer, dele og kommentere hverandres innlegg, men også ved å provosere seg til mer synlighet med trolling og hets av tilfeldige nordmenn.
- Vi fant at en av de mest sentrale profilene, Gunnar Blakstad, har trollet nordmenn over hele landet med rasistisk og sexistisk hets i minst fire år.

- Gjennom kilder, åpne søk, språkmodeller og research i netttfora avdekket vi et skjult norsk marked for kjøp og salg av Facebook-grupper som kan brukes til politisk påvirkning.
- Analysene av den skrapede medlemslista viste at 63 prosent av dem som ble med i gruppa første uka ikke hadde tilknytning til Innlandet. Blant de ikke-lokale fant vi en stor andel profiler med tegn til å være falske og med et tydelig sinne rettet mot staten, regjeringen og Arbeiderpartiet.
- Nesten én av fire av de ikke-lokale profilene hadde tegn til å være pro-russiske. Mange av disse hadde samtidig tegn til å være falske. Nesten alle profilene som både hadde tegn til å være pro-russiske og falske, kom inn i gruppa samme dag som den ble opprettet eller dagen etter.
- Analysen viste at nesten 70 prosent av profilene som både hadde tegn til å være falske og pro-russiske, var blitt lagt til i gruppa av en politiker fra Norgesdemokratene.
- Ved bruk av NotebookLM og prosjekter i ChatGPT fant vi 13 styremedlemmer fra ulike lokallag i Norgesdemokratene, i tillegg til daværende partileder Geir Ugland Jacobsen. Alle hadde blitt med i Facebook-gruppa de første dagene etter at den ble opprettet.

Det som på overflaten så ut som et lokalt grasrotengasjement, hadde flere kjennetegn på astroturfing. Uavhengig av hva planen var da gruppa ble opprettet, dokumenterte vi at falske profiler bidro til å bygge den opp, og at den senere ble en arena både for Norgesdemokratenes politikk og for russiskvennlig innhold.

4 Etiske vurderinger

Vi gjorde flere etiske vurderinger knyttet til identifisering av enkeltpersoner vi omtalte, men vi vil i denne metoderapporten konsentrere oss om de etiske vurderingene knyttet til utføringen av datajournalistikken.

Bruken av digitale analyseverktøy krevde løpende etiske vurderinger, særlig fordi flere av metodene innebar behandling av opplysninger om enkeltpersoner. Ved bruk av ansiktsgjenkjenningsverktøy og andre verktøy for bildeverifisering lastet vi kun opp bilder som allerede var offentlig tilgjengelige på nettet, der vi ikke hadde indikasjoner på at søket kunne utsette personen for fare eller annen belastning. Vi lastet heller aldri opp bilder av personer under 18 år.

I bruken av språkmodeller la vi vekt på dataminimering og på å begrense materialet til det som var nødvendig for den konkrete analysen. Det meste av materialet vi arbeidet med, var allerede offentlig tilgjengelig, men vi vurderte likevel hva som var nødvendig og forsvarlig å legge inn i eksterne tjenester. I flere tilfeller, blant annet i arbeidet med tekstverifisering, la vi inn materialet i sladdet form og uten profilnavn.

Ved bruk av databaser over datalekkasjer og kompromitterte kontoer gjorde vi en særskilt vurdering av hvilke personopplysninger det var nødvendig og

forholdsmessig å søke på, og eventuelle funn betydde aldri at opplysningene automatisk skulle publiseres. Opplysningene måtte være relevante og nødvendige.

Analyser som ble gjort med Google NotebookLM, Google Gemini og ChatGPT, ble kontrollert manuelt. Det gjaldt alle funn og alle lenker. Det gjaldt også da vi brukte «Skjermopptak + språkmodell-metoden», som var en høyst eksperimentell metode og noe vi ikke visste om ville fungere.

Vi hadde over mange måneder Messenger-kontakt med flere av de sentrale profilene vi jaktet på. Vi ba gjentatte ganger om intervju eller bakgrunnsamtale. Dette ble i noen tilfeller sagt ja til, men stadig utsatt, eller det ble sagt nei. I alle tilfellene ga etter hvert dialogen på Messenger svært viktig informasjon. Et stort etisk dilemma var hvordan vi behandlet informasjonen. Identiteten til flere av dem var ukjent. Flere av opplysningene ble sjekket med andre kilder, men enkelte sentrale opplysninger, som for eksempel påstander om salg av Facebook-grupper til norske politikere, klarte vi ikke å få bekreftet av andre. Fordi vi kunne dokumentere at fenomenet eksisterer internasjonalt og at det er et norsk marked, mente vi at det var riktig å fortelle om påstanden, men samtidig være tydelig på rammene og sørge for samtidig imøtegåelse.

5 Motstand og spesielle erfaringer

Underveis i prosjektet møtte vi en form for motstand som i stor grad utspilte seg i de samme sosiale mediene som vi undersøkte. Vi møtte også en form for diskrediteringskampanjer vi ikke har opplevd før.

Sentrale profiler delte skjermbilder av henvendelsene våre, publiserte opplysninger om journalistene i prosjektet og omtalte helt ordinære intervjuforespørsler som «trakassering». Det ble publisert nedsettende innlegg om redaksjonene og journalistene. Det ble også opprettet en egen Facebook-gruppe for alle som var blitt trakassert av Faktisk.no og støttet nedleggelse. Vi fikk også beskjed om at det ville få konsekvenser dersom vi publiserte navn. I dette prosjektet opplevde vi tydelig hvordan personer som blir undersøkt journalistisk, kan bruke sosiale medier aktivt til å forsøke å diskreditere journalistene og selve prosjektet allerede mens arbeidet pågår. Også profiler og miljøer på ytre høyre forsøkte å svekke troverdigheten til prosjektet gjennom negativt ladede innlegg og blant annet KI-genererte bilder der journalistene ble latterliggjort.

6 Presentasjonsgrep og organisering av arbeidet

Verifisering og OSINT kan ligne etterforskningsarbeid. Vi ønsket å ta publikum med inn i jakten, vise hvordan profiler og grupper ble avdekket lag for lag og samtidig synliggjøre journalistisk metode. Vi hentet inspirasjon fra true crime-sjangeren og la vekt på en spennende fortelling. Vi tror også at det kan ha en egen verdi å gjøre journalistiske metoder mer synlige og forståelige for folk.

Selve undersøkelsesmetoden ga også dramaturgien. Vi visste sjelden hva neste spor ville føre til. På samme måte som vi jobbet oss fra ett digitalt spor til det neste, fikk lytteren være med fra funn til funn. Vi valgte også å begynne publiseringen før serien var ferdig produsert, i håp om at lytterne kunne bidra med nye spor. Det gjorde de: Publiseringen førte til tips som ble viktige i det videre arbeidet og som ledet oss til en person vi møtte og intervjuet om salg av Facebook-grupper.

Fordi GD og Faktisk har tydelig forskjellig kompetanse, opplevde vi at vi komplementerte hverandre i prosjektet. GD sto for den viktige lokalkunnskapen, kildearbeidet og mange av intervjuene, mens Faktisk hadde hovedansvar for den digitale sporjakten: verifisering, OSINT, profil- og nettverkskartlegging og analyse av de innsamlede dataene. Alt ble delt åpent mellom redaksjonene, og vi opererte som én felles redaksjon med felles eierskap og ansvar for det vi lagde. Vi startet arbeidet i november 2024, men måtte etter en tid sette arbeidet på vent fordi andre prosjekter hastet. Men vi klarte aldri å legge vekk tanken på at vi satt på en rekke spor og indikasjoner som skurret og som vi veldig gjerne ville finne ut mer av. Høsten 2025 tok vi opp igjen arbeidet, og frem til våren 2026 jobbet vi med prosjektet samtidig som vi også jobbet med andre redaksjonelle oppgaver.

7 Reaksjoner og konsekvenser

«Hvem trollet Innlandet?» har ikke fått slutt på falske kontoer, kjøp og salg av Facebook-grupper eller skjult politisk påvirkning. De strukturelle problemene knyttet til de globale teknologiplattformene er blant vår tids store demokratiske utfordringer, og de løses ikke av én journalistisk publisering. Men i månedene etter at podkasten ble publisert, har problemstillingene fått betydelig offentlig oppmerksomhet.

Våren og sommeren 2026 har det vært en bred debatt om konsekvensene av at store deler av samfunnsdebatten foregår på kommersielle sosiale medier-plattformer, der algoritmer, anonymitet og falskt engasjement kan påvirke hva som blir synlig og hvordan konflikter utvikler seg. «Hvem trollet Innlandet?» er blitt trukket fram i denne debatten av blant andre tidligere statsminister Erna Solberg og kommentatorer i nasjonale medier. Parallelt har problemstillingene serien undersøkte fått større politisk oppmerksomhet. Statsminister Jonas Gahr Støre har tatt til orde for sterkere regulering og ansvarliggjøring av teknologigigantene, mens PST har varslet en hardere linje mot trusler og hets på nett.

Et titall instanser har invitert oss til å holde foredrag om funnene og metodene bak prosjektet. I juni 2026 ble «Hvem trollet Innlandet?» dessuten valgt ut av en internasjonal fagjury som én av tre finalister til hovedprisen Gold Standard under Global Fact-Checking Awards. Det er vanskelig å måle hvor mange som har blitt mer bevisste på hvor lett engasjement i sosiale medier kan kjøpes og manipuleres, enten for å tjene penger eller påvirke oss politisk. Men reaksjonene, invitasjonene og den videre offentlige debatten håper vi er et tegn på at prosjektet har avdekket sider ved sosiale medier vi som samfunn ikke har vært klar over.

Vedlegg 1: Episodeoversikt og lenker til podkastepisodene

(1:5)	«Full krig i Lom»	Høsten 2024 eksploderer striden om skolenedleggelsene i Innlandet. Ungdom gråter. En ordfører erklærer krig. Midt i kaoset fyrer en Facebook-gruppe opp temperaturen. Men noe skurrer. Hvem står egentlig bak? https://open.spotify.com/episode/4kqJxa3UhN1tcyrU6MZaLr
(2:5)	«Jakten på Geir»	Mannen bak Facebook-gruppa vil ikke møte oss og vil ikke snakke i telefon. Når vi begynner å lete etter Geir, finner vi ikke bare ett navn, men et helt nettverk som peker langt utover Innlandet. https://open.spotify.com/episode/6O6U96w9s1h36K9zf1Qpw
(3:5)	«Følg pengene»	Vi følger sporene og oppdager et marked vi ikke visste fantes i Norge. Noen tjener penger på engasjement. Er det også det som skjer i Innlandet? https://open.spotify.com/episode/6jqG47VSj8TRW6ACZPTike
(4:5)	«De vet at vi leter»	Profilene vi jakter på tar kontakt. De deler plutselig en melding i morsekode. Handler dette om mer enn penger? https://open.spotify.com/episode/2YkDxWISmnemT4EgMOndFi
(5:5)	«Når trolling blir politikk»	Nettroll kan skjule seg bak falske identiteter, hisse opp konflikter og spille på sinne. Men noen ganger er trolling mer enn bare kaos. Vi finner ut hva som faktisk skjer i Facebook-gruppa mot skolenedleggelsene. https://open.spotify.com/episode/5avQSB9wntcEJcSsfap4OI

Episodene kan også høres i denne artikkelen:

<https://www.faktisk.no/artikkel/podkast-hvem-trollet-innlandet/128451>

Vedlegg 2: Artikkelloversikt

15.06.26	GD	Skolesak-podkast nominert til internasjonal pris: – Ganske stolt	GD og Faktisk sin podkast «Hvem trollet Innlandet?» er nominert til internasjonal pris for faktasjekking.
20.04.26	Faktisk	Pro-russiske profiler i norsk Facebook-gruppe	Faktisk.no og lokalavisen Gudbrandsdølen Dagningen har undersøkt en Facebook-gruppe mot skolenedleggelse. Arbeidet avdekker at en rekke pro-russiske profiler ble rekruttert inn i Facebook-gruppa.
17.04.26	Faktisk	Nordmenn selger Facebook-grupper – kjøperne er hemmelige	Faktisk.no har funnet en rekke eksempler på at nordmenn selger Facebook-grupper. Flere grupper kan ha blitt brukt til politisk påvirkning.
09.04.26	GD	Fikk mange tips om den mystiske mannen – her skal vi møte ham	Responsen har vært overveldende etter de første fire episodene av podkasten «Hvem trollet Innlandet». I siste episode kommer vi nærmere svaret på hvem som egentlig styrte ordskiftet i Innlandet – og hvorfor.
02.04.26	GD	Sporene peker nordover – hør fortsettelsen nå	En Facebook-gruppe mot skolenedleggelse ble starten på en omfattende jakt på falske profiler.
26.03.26	GD	– Sjokkert over kva som skjer i sosiale medium	Bak skulekrigen i Innlandet skjulte det seg mystiske bakmenn. Ein ny podkast frå GD tek opp jakta på dei.